

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların İçişleri Bakanı Sn. Beşir ATALAY tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.16.10.2008

Çetin SOYSAL
İstanbul Milletvekili

Uluslararası Af Örgütü'nden alınan bilgilere göre; 24 Özbek Mülteci, Van Emniyet Müdürlüğü tarafından hukuka aykırı bir şekilde İran'a sınırdışı edilmiştir. Van ilinde son aylarda sayıları kaygı verici derecede artan hukuksuz sınırdışı olaylarına bir yenisini daha eklenmiştir. Bu olayın dehşet verici bir tarafı da, 21 kişilik Özbek mülteci grubunun bir ay arayla ikinci defa sınırdışı edilmiş olmasıdır.

İlk sınırdışı olayı:

12 Eylül 2008 günü, aralarında kadınların ve çocukların da bulunduğu 25 Özbek mülteci kendilerine kırtasiye ve gıda yardımı yapılacağı vaadiyle getirildikleri Van Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi yetkilileri tarafından hukuka aykırı olarak İran'a sınırdışı edilmiştir. Olaya konu olan 25 Özbek vatandaşından 22'si Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) tarafından "mülteci" olarak tanınmış durumda, diğer üçünün ise başvuruları değerlendirme aşamasındadır. Bahsi geçen mültecilerin daha sonra verdikleri ifadelerinde; grubun bazı üyelerinin dövüldüğü, kadın ve kızların da ülkeyi terk etmemeleri halinde tecavüze uğrayacakları tehdidiyle karşı karşıya kaldıkları belirtilmiştir. Mülteciler ifadelerinde ayrıca, silah zoruyla İran'la Türkiye'yi ayıran dağlık bölgeye bırakıldıklarını belirtmişler, bu bölgede kimliği bilinmeyen kişilerce rehin alınmışlardır. Mülteciler 7 günlük esaretten sonra istenen fidye parasını ödeyerek serbest kalabilmişler, bundan sonra 3 günlük zorlu bir yolculuktan geçirip 22 Eylül'de kaçak yollardan Türkiye'ye dönmüşlerdir. Özbek mülteciler Van'a döndükten sonra, Van Barosu, İnsan Hakları Derneği ve Mazlum-Der avukatlarına verdikleri ifadelerde, sınırdışı edilmek üzere götürülürken dövüldüklerini, üzerlerindeki para ve değerli eşyaların alındığını belirtmiştir. Üç kuruluş 29 Eylül'de mültecilerin anlatılarını belgeleyen bir rapor yayımlamıştır.

11 Ekim 2008 Cumartesi akşamı 21'i ilk sınır dışı işlemine konu olan toplam 24 Özbek mültecinin Van polisi tarafından zor kullanılarak evlerinden toplandıkları ve bilinmeyen bir yere götürüldükleri anlaşılmaktadır. İnsan hakları örgütlerinin cumartesi gecesi ve pazar günü boyunca yetkililerle yaptıkları temaslara ve sürdürülen yoğun gayretlere karşın, mültecilerin serbest bırakılması

sağlanamamıştır. 13 Ekim Pazartesi günü Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Türkiye Ofisi tarafından yapılan yazılı bilgilendirme ile bu kişilerin bir kez daha İran'a sınırdışı edildikleri öğrenilmiştir.

Geri göndermeme (non-refoulement) ilkesi uluslararası mülteci hukukunun temel bir ögesidir. Geleneksel hukuk ile Türkiye'nin taraf olduğu 1951 Cenevre Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İşkenceye Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ile Türkiye bu ilkeye mutlak saygı göstermek hukuki sorumluluğu altında bulunmaktadır. Oysa Türkiye'nin son zamanlardaki bazı olaylarda bu ilkeyi ihlal ettiği basına yansımıştır.

Bu çerçevede;

1. Bahsi geçen Özbek mülteciler hakkında verilen her iki sınır dışı kararı kim tarafından verilmiştir?
2. Olayla ilgili herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmadıysa ne zaman başlatılması planlanmaktadır? Soruşturma Van Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi ve Yabancılar Hudut ve İltica Daire Başkanlığı'nın konu ile ilgili karar ve işlemlerini kapsayacak mıdır?
3. Van Barosu, Mazlum-Der ve İnsan Hakları Derneği'nin konuyla ilgili raporuna göre; 11 Eylül günü, Van Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi polis memurlarının, grubu, çocukların okul ihtiyaçları için malzeme dağıtmak üzere Şube'ye çağırdıkları bildirilmiştir. Bu çağrıyı yapan polis memurları tespit edilmiş midir? Haklarında soruşturma başlatılmış mıdır?
4. İlk sınır dışı işlemi sırasında grubun maruz kaldığı kötü muamele iddiaları ile ilgili soruşturma başlatılmış mıdır?
5. Haklarında verilen sınır dışı kararı Özbek sığınmacılara tebliğ edilmiş midir? İdari bir işlem olan bu sınırdışı kararı için söz konusu Özbek sığınmacıların bu kararı yargıya taşıma olanağı kendilerine verilmiş midir?
6. Mültecilere ilişkin ulusal düzenlemeler ve taraf olunan uluslararası tüm sözleşmeler göz ardı edilerek nasıl bir prosedür içinde sınırdışı işlemleri yapılmıştır? Sınırdışı işlemlerine hangi yasal düzenleme dayanak teşkil etmiştir?
7. Ülkelerinde gördükleri zulüm nedeniyle Türkiye'ye gelen bu kişilerin şu anda ne durumda oldukları araştırılmakta mıdır ve geri getirilmeleri için bir çalışma yapılmakta mıdır?
8. Uluslararası mülteci hukukunun en temel ilkelerinden biri olan geri göndermeme (non-refoulement) ilkesinin ihlal edilmemesi için ne gibi adımlar atmayı planlıyorsunuz?